

Gall y sector treftadaeth wrthsefyll y pandemig, er gwaethaf yr heriau economaidd

28/04/2022

[See all updates](#)

Mae gan sefydliadau agwedd ariannol a strategol gadarnhaol, ond mae pryderon yn parhau ynghylch staffio ac ansicrwydd yr hinsawdd economaidd.

Atodiad

Maint

[UK Heritage Pulse survey 1 - summary of findings](#) 487.01 KB

Yn ein harolwg Calon Treftadaeth cyntaf yn y DU – a gynhaliwyd rhwng 4 a 27 Chwefror 2022 – gofynnwyd i sector treftadaeth y DU am eu hyder, effaith pandemig y coronafeirws (COVID-19), gan gynnwys ar staffio, a'u blaenoriaethau strategol.

Roedd cyfyngiadau COVID-19 yn Lloegr newydd godi pan lanswyd yr arolwg. Cododd y cyfyngiadau yng Ngogledd Iwerddon hanner ffordd drwodd, tra bod cyfyngiadau Cymru a'r Alban ar waith drwyddi draw.

Mae gwybod bod sefydliadau'n dod i'r amlwg yn hyderus a chyda rhagolygon ariannol cryfach yn newyddion da. Ond mae hefyd yn amlwg bod ein hymatebwyr yn wynebu heriau o ran cyflawni eu huchelgeisiau yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni.

Anne Young, Cyfarwyddwr Strategaeth ac Arloesi yn y Gronfa Treftadaeth

Yr hyn a ganfuwyd gennym

Hyder

O'r 230 o ymatebion cyflawn a rhannol i'r arolwg, canfuom fod hyder yn hyfywedd sefydliadau treftadaeth yn gryf.

Ar raddfa o 1 (ddim yn hyderus o gwbl) i 5 (hyderus iawn), graddiodd ymatebwyr eu hyder i oroesi y tu hwnt i'r chwe mis nesaf ar gyfartaledd o 4.3.

Dywedodd 53% o'r ymatebwyr fod ganddynt gronfeydd arian wrth gefn i'w para mwy na chwe mis heb gynhyrchu unrhyw incwm pellach.

Roeddent yn nodi hyder yn y galw gan ymwelwyr neu gwsmeriaid, yn 3.8 allan o 5.

Effeithiau negyddol

Nid yw'n syndod mai dim ond cyfran fach o ymatebwyr (9%) nad oedd cyfyngiadau COVID-19 wedi effeithio arnynt a'r don Omicron, a oedd ar ei waethaf mewn rhai rhannau o'r Deyrnas Unedig yn ystod cyfnod yr arolwg.

Roedd 73% o'r ymatebwyr wedi gwneud addasiadau yn gysylltiedig â COVID-19, 72% wedi profi digwyddiad neu ganslo archebion/archebion eraill, a bu'n rhaid i 75% ddelio ag absenoldeb staff neu wirfoddolwyr. Dywedodd 40% o'r cyfranogwyr fod recriwtio staff arbenigol wedi bod mor heriol fel ei fod wedi cael effaith ar eu gweithrediadau yn ystod y chwe mis diwethaf.

Mewn newid amlwg o [ymdeimlad yn 2020](#), teimlai'r rhan fwyaf o ymatebwyr (84%) y byddai'r risg o don COVID-19 arall fel Omicron yn isel neu'n gymedrol.

Blaenoriaethau strategol

Pan ofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg ddweud wrthym beth oedd eu prif flaenoriaeth strategol, roedd cydnerthedd ariannol a sefydliadol yn uchel ymhlith y rhestr o nodau. Ond roedd rhai uchelgeisiau ehangach pwysig yn cyd-fynd ag ef, gan gynnwys cyfrannu at ymdeimlad o le a chymuned.

Pan ofynnwyd pa dri maes oedd â'r mwyaf perthnasol i'w blaenoriaethau strategol, atebodd y cyfranogwyr:

- contribution to a sense of [place and community](#): 67%
- financial and [organisational resilience](#): 62%
- wellbeing (employees, volunteers and visitors): 55%
- [access, diversity and inclusion](#): 51%
- [environmental sustainability](#): 45%
- organisational skills development: 45%

Fodd bynnag, dywedodd llawer o sefydliadau wrthym hefyd eu bod yn wynebu cyfnod trosiannol yn awr cyn y gallant gyflawni'r blaenoriaethau strategol hyn neu gynnal prosiectau newydd yn hyderus.

Dywedodd Anne Young, Cyfarwyddwr Strategaeth ac Arloesi'r Gronfa Treftadaeth: "Mae sector treftadaeth y Deyrnas Unedig wedi wynebu ei fgygythiad mwyaf ers yr Ail Ryfel Byd dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae gwybod bod sefydliadau'n dod i'r amlwg yn hyderus a chyda rhagolygon ariannol cryfach yn newyddion da. Ond mae hefyd yn amlwg bod ein hymatebwyr yn wynebu heriau o ran cyflawni eu huchelgeisiau yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni. Mae'r arolwg yma'n rhoi cipolwg amhrisiadwy i ni ar y materion hynny a sut y gallem helpu."

Rhybuddiodd Anne nad oedd y 277 o ymatebion i'r arolwg cyntaf yma'n gwbl gynrychioliadol o holl sector treftadaeth y DU – ac roedd gennym fylchau penodol yn y gwledydd datganoledig – ond roedd yn dal yn ddiddorol ac yn llawn gwybodaeth.

"Mae hwn yn gam cyntaf gwych yn ein nod o ddeall y sector yn well a defnyddio'r hyn y maent yn ei ddweud wrthym i lunio ein strategaeth a'n dulliau ariannu yn ystod y cyfnod ansicr hwn."

Eich llais wedi'i glywed

Gofynnodd ein harolwg hefyd beth arall y gallai'r Gronfa Treftadaeth a'n partneriaid ei wneud i gefnogi sefydliadau cyfranogwyr. Cawsom ystod eang o ymatebion, llawer ohonynt yn canolbwyntio ar yr heriau o ran cynnal prosiectau. Bydd y safbwyntiau o'r arolwg yma ac arolygon yn y dyfodol yn bwydo i mewn i'r gwaith o gynllunio ar gyfer ein strategaeth sefydliadol hirdymor newydd, a gyhoeddwyd gan ein Cadeirydd, Dr Simon Thurley, yn nigwyddiad Diwrnod Treftadaeth y Gynghrair Treftadaeth ym mis Mawrth.

Darganfyddwch fwy a chymryd rhan

Archwiliwch fwy o'r canfyddiadau trwy lawrlwytho'r adroddiad o'r dudalen hon.

Mae Calon Treftadaeth y DU yn [brosiect ymchwil cydweithredol](#) i gasglu barn a phrofiad sector treftadaeth y DU, a helpu i ddylanwadu ar ein gwaith.

Ewch i safle [Calon Treftadaeth y DU](#) i gofrestru i weld y canlyniadau llawn, cymryd rhan mewn arolygon yn y dyfodol a chymryd rhan mewn arolygon tân cyflym ar bynciau byw ar gyfer ein sector.